SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

43. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, MARCH 5, 1988 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 5-го БЕРЕЗНЯ 1988 Ч. 43. РІК XCV.

[illegible] ДНА КОМІСІЯ [illegible] ЕННЯ ГОЛОДУ ПОЧАЛА ПРАЦЮ

Торонто. — Як інформує Президія СКВУ, в суботу і неділю, 13-го і 14-го лютого ц. р., тут відбулась Пленарна Сесія Міжнародної комісії розслідування голоду в Україні, в якій взяли участь її члени, відомі юристи: проф. Дж. І. А. Д. Дрейпер (Англія), проф. Д. П. Гамфрі (Канада), проф. Ж. Левассир (Франція), проф. К. Т. Олівер (ЗСА), проф. Дж. В. Ф. Сундберг (Шбеція), і проф. Дж. Вергейвен (Бельгія).

Проф. Р. Левене, мол., з Аргентини, не маючи змоги бути особисто на сесії, погодився з прийнятими рішеннями й рекомендаціями.

На цій сесії вибрано проф. Сундберга головою Комісії, а його заступником проф. Вергейвена з Бельгії. Після узгіднення постанов статуту і процедури, комісія визначила дату першої сесії для представлення доказової документації й переслухання свідків і експертів, що відбудеться в Брюсселі, в травні ц. р.

Завдання правного дорадника комісії погодився виконувати професор права з Канади І. Гантер, а позиваючу сторону заступатиме канадський адвокат Іван Сопінка. Комісія намітила затруднити допоміжний персонал і схвалила прелімінар бюджету на переведення в життя її праць і доказових сесій.

Й. Тереля приїжджає до Нью Йорку

Й. Тереля

Ню Йорк. — Йосип Тереля з дружиною Оленою приїжджають вперше на терен Ню Йорку, щоб побувати в українській громаді та зустрітися з нею. Їхній приїзд запланований на вівторок, 8-го березня ц.р.

Й.Тереля візьме участь у передвеликодній місії, що буде відбуватися в українській католицькій церкві св. Юра в Ню Йорку між 6-13-им березня та на якій головним проповідником буде відомий широко духовник УКЦеркви і поет о. Зореслав. На закінчення місії в неділю, 13-го березня, відбудеться в авдиторії школи св. Юра прийняття-обід, в часі якого буде промовляти Й. Тереля про стан Української Католицької Церкви в Україні. Початок прийняття о год. 2-ій по полудні.

Як інформують з парафії св. Юра, майже усі квитки на прийняття вже є випродані.

Й. Тереля і його дружина будуть в часі перебування в Ню Йорку гостями парафії св. Юра.

СИТУАЦІЯ В АЗЕРБАЙДЖАНІ НЕПЕВНА

Москва. — У вівторок, 1-го березня, московський кореспондент пресового агентства Ройтер двічі телефонував до органів міліції в Сумгаїті, де його повідомили, що порядок на вулицях цього азербайджанського міста підтримується вояками на бронетранспортерах. Як відомо, у місті введений комендантський час.

Працівники органів міліції, з якими говорив у вівторок англійський кореспондент, сказали, що військо появилося у Сумгаїті у понеділок. У середу додзвонитися до Сумгаїту чи Баку з Москви було практично неможливо: дзвінки переривалися через кілька секунд.

Служба радіоперехоплення Бі-Бі-Сі розповсюдила записане нею повідомлення бакинського радіо, в якому говориться, що прибулі до столиці Азербайджану кандидати в члени Політбюра ЦК КПСС Георгій Разумовський і Пйотр Демічев відвідали в Баку ряд підприємств і установ і „розмовляли з трудящими цих багатонаціональних колективів". Як уже повідомлялося, раніше Разумовський і Демичев кілька днів провели в Єревані, де відбулися найбільші за совєтський період демонстрації.

Боганське радіо не повідомило, чи вони мають намір відвідати Сумгаїт. Речник міністерства закордонних справ СССР Геннадій Ґерасімов сказав американським репортерам, що не зможе підтвердити повідомлення, згідно з яким у Сумгаїті загинуло до 20 осіб, однак додав: „Мали місце хуліганські дії, при яких можливий смертельний результат".

Як можна зрозуміти з передач бакинського радіо, голова Ради міністрів Азербайджанської ССР Гасан Сеїдов прибув у Сумгаїт. В газеті „Бакінскій рабочій", яку Ґерасімов процитував західнім репортерам, сказано, що сумгаїтські фабрики, установи, крамниці і підприємства громадського харчування „працюють нормально, а в школах та інших навчальних закладах продовжуються зайняття". „Правоохоронні органи підтримують громадський порядок, — сказано в газеті. — Особи, замішані в заворушеннях, затримані".

Один сумгаїтський журналіст, якому подзвонив з Москви кореспондент газети „Вашінгтон Пост" Ґері Лі, відповів, що місцеві радіо і телевізія передають звернення Міхаїла Ґорбачова, яке транслювалося у п'ятницю у Вірменії і Азербайджанії. Телевізія також передає виступи музичних колективів, в яких беруть участь і вірмени, і азербайджанці. За словами місцевого журналіста, мета цих передач — створити враження, що на Кавказі існують чудові міжнаціональні відносини.

Американські кореспонденти додзвонилися до іншого совєтського журналіста, який проживає у Баку. Він заявив, що зудари, які мали місце в Сумгаїті минулої неділі, були справою рук „неповнолітніх злочинців". Як пише газета „Ню Йорк Таймс", з неофіційних джерел у Баку надійшли вістки про те, що заворушення у Сумгаїті почалися після повідомлення про загибель двох азербайджанців, вбитих в зударах з вірменами на початку лютого.

Єреванець Говік Васілян заявив телефонічно пресовому агенству Ассошіейтед Пресс, що він і інші вірменські активісти обурені повідомленнями офіційних засобів масової інформації, згідно з якими протести в Нагірному Карабасі припинилися. За словами Васіляна, з телефонічних розмов зі Степанакертом і розмов людей, які там побували, ясно, що в місті не стихають масові демонстрації.

СССР ПРИСПІШИТЬ ПРОЦЕС ВИВЕДЕННЯ ВІЙСЬКА З АФГАНІСТАНУ

Женерва, Швайцарія. — Агентство Ассошіейтед Пресс інформує з Женеви, що представники Афганістану і Пакістану, які ведуть там переговори під наглядом одного із заступників генерального секретаря Організації Об'єднаних Націй Дієґо Кордовеза, погодилися, щоб виведення совєтського окупаційного війська тривало не довше як дев'ять місяців. Москва, правдоподібно, погодилася з цим пляном, бо пропозицію про процес виведення 120,000 військовиків, висунув міністер закордонних справ в афганському комуністичному уряді Абдуль Вакіль заявивши при тому, що половина стаціонованого в Афганістані військового контингенту покине країну на протязі трьох перших місяців, якщо договір буде підписаний.

А. Вакіль, зустрічаючись з кореспондентами підкреслив, що погодженість між обидвома делеґаціями у справі виведення совєтського війська наступила після двох й півгодинних розмов, переведених окремо за посередництвом Д. Кордовеза між пакістанською і афганською делеґаціями.

„Нічого важного не стоїть на перешкоді для підписання договору", — заявив Вакіль. На його думку інші не менш важливі справи були предметом обговорення і узгіднення на протязі шістьох років тривання переговорів з перервами.

Як відомо, генеральний секретар ЦК КПСС Міхаїл Горбачов несподівано вийшов з пропозицією, що Совєтський Союз відтягне свої військові частини з Афганістану на протязі 10-ох чергових місяців. Процес виведення мавби розпочатися вже 15-го травня цього року і деякі частини і вищі партійні афганські представники, вже готуються до евакуації країни, якщо договір між Афганістаном і Пакістаном, країнами, які є фактично посередниками між СССР і ЗСА, буде підписаний до 15-го березня.

Д. Кордовез плянує відбути окрему зустріч з представниками урядів обидвох надпотуг, тобто ЗСА і СССР, пізніше і поінформувати їх про всі деталі узгідненого договору. Одинокою нерозв'язаною справою залишилась проблема втікачів, які у числі понад чотири мільйони осіб, перебувають переважно у Пакістані і частинно в Ірані. Усі зацікавлені замиренням у Афганістані погоджуються з пропозицією, що під час процесу виведення війська повинні бути припинені усі воєнні дії і встановлений у Кабулі тимчасовий уряд. Ніхто однак не знає, як починати формування нового уряду, як він має функціонувати, який розподіл сил повинен наступити і коли новий уряд мавби перебрати фактичну владу. Всі ці, нібито „дрібні", але дуже важливі справи будуть ще предметом домовлености між самими афганцями, знову ж таки за посередництвом ООН. Москва нібито заявляє, що вона не впливатиме на процес творення уряду і не настоюватиме, щоб в цьому уряді були дотеперішні комуністи, її ставленники.

Політичні спостерігачі думають, що теперішній режим президента Наджібулли покине Афганістан разом з совєтською армією, а комуністи навіть, якщо вони увійдуть до нового коаліційного уряду, матимуть малий вплив, на формування майбутньої політики тієї країни.

Молода піяністка виступала з великим успіхом

Н. Богачевська

Джерзі Сиzі. Н. Дж. — Українська 18-річна піяністка Надя Богачевська виступала двічі на концертах з Симфонічною оркестрою Ню Джерзі у „Зимовій папс" серії в суботу і неділю, 20-го і 21-го лютого ц. р. у Трентоні та Нюарку, граючи фортепіяновий концерт А-моль оп. 16 Едварда Ґріґа. Оба ці концерти отримали похвальні рецензії у двох великих щоденниках.

Рецензент щоденника „Стар-Леджер" Майкл Редмонд у своїй рецензії з 23-го лютого ц. р. посвячує багато місця молодій піяністці, подаючи на початку, що вона виграла конкурс молодих артистів Симфонічної оркестри Ню Джерзі на рік 1987, а тепер студіює у ратґерському університеті.

Немає сумніву, — пише М. Редмонд, що Н. Богачевська знаменито приготована на професійний виступ, вона грає із регарним ударом природним поетичним відчуттям та вповні опанувала інструмент. Піяністка має смак, інтеліґенцію і натхнення, а до того треба ще слід їй додати в майбутньому авторитет (у відношенні до аркестри).

У підсумку концерту рецензент однак завважує, що виступ Н. Богачевської на концертах серії „Зимової папс" не був для неї корисний, а радше кривдячий, коли її виконання клясичного фортепіянового концерту получено із виступом співачки популярної музики Сари Ван.

Не менше позитивну рецензію написав про Н. Богачевську критик „Трентон Таймс" Доналд Делені, який уважає, що вона має „надзвичайний талант, а тим самим дуже обіцююче майбутнє".

Появилося ювілейне видання „Русалки Дністрової"

Вінніпеґ. Ман. — На полицях книгарень появилось вже раніше заповіджене перевидання „Русалки Дністрової", яким видавці його рішили відмітити 150-річчя від появи цього угольного твору на західньо-українських землях, який одночасно став теж межовим стовпом у відродженні українського народу новішої доби.

Досі появилося декілька видань цієї книжки. Вперше була перевидана „Русалка Дністрова" в 1910 році з нагоди сторіччя з дня народження Маркіяна Шашкевича, головного творця й організатора цього твору.

Найновіше видання Інституту — Заповідника Маркіяна Шашкевича приносить цінні додатки до цього твору. Від видавців і літераторів є широкі вступні коментарі в мовах української діяспори (англійській, французькій, німецькій, еспанській, португальській). Переклади зробили кваліфіковані перекладачі, наприклад, на португальську мову — поетеса Віра Вовк-Селянська. Книга в твердій оправі і надається також на святкові нагоди і для неукраїномовних читачів.

В добі, коли русифікація й асиміляція витісняє українську мову з родин й української землі „мементо" „Руської Трійці" відносно рідної мови з 1837 року дуже важливе.

Ціна книги 20 дол. Замовляти в книгарнях і видавництві: Markian Shashevych Centre 456 Main St., 2 nd Floor, UVAN. Winnipeg, Man., Canada R3B 1B6.

Округа УНС Лігай-Веллі перевибрала Управу

Вест Істон, Па. — У неділю, 21-го лютого ц. р., у пополудневих годинах, тут відбулися в залі Українського Горожанського Клюбу Загальні збори Відділів УНС Округи Лігай-Веллі, Па.

Збори перевибрали цілу минулорічну Управу у складі: Анна Гарас, голова, Стефан Колодуб, М. Дубик і Анна Саган, заступники голови, Стефан Муха україномовний секретар, Анна Строт, англомовний секретар, Володимир Загворський, касир.

Вільні члени Управи: І. Драбик, Мартин Шишка, К. Гуцайлюк, Євгенія Цап. До Контрольної Комісії увійшли: С. Івасечко, І. Ганич, Іван Саган.

Округа має ще двох почесних членів: Махайла Колодруба і Анну Пип'юк.

Зборами провадила А. Гарас, почесний член Головного Уряду УНС, а секретарювали А. Строт і С. Муха.

А. Гарас привітала присутню Уляну Дячук, головного касира УНСоюзу, як і всіх секретарів і голів відділів цієї Округи. А. Строт відчитала спеціяльну молитву до св. Ольги, призначену 1000-літтю Християнства в Україні.

Збори переведено за програмою, яку присутні без застереження прийняли. Однохвилинною мовчанкою вшановано тих членів відділів, які впродовж 1987 року відійшли у вічність.

С. Муха відчитав протокол з попередніх зборів і його одноголосно затверджено.

Звітуючи про працю Округи, голова А. Гарас подала, що осяги не були такі, яких можна було б собі бажати. На це склалися різні причини. Також вік секретарів є чим рік вищий, а тепер вони ще не набрали відваги до продавання нових грамот. Вона просила дальше виготовляти у Головній Канцелярії місячні організаційні звіти, які допомагають головам Округ тримати точний перегляд організаційних осягів у їх Окрузі. А. Гарас ствердила, що вона сама придбала 12

(Закінчення на стор. 4)

ПЕРЕД ВИСТАВОЮ „ЯРОСЛАВ МУДРИЙ" В НЮ ЙОРКУ

„Декорації — це така важлива частина театру, як актори"

В. Клех і Л. Крушельницька при колюмнах призначених для постановки „Аїди".

Ню Йорк. (О. Кузьмович). — Продістатися за лаштунки Метрополітальної опери в Ню Йорку — це майже так, як до Білого Дому, і нам приходиться довго чекати терпеливо поки наш господар не полагодить усі формальности і не заручить за нас перед поліцією, що уважно слідкує за кожним, що туди проходить.

Але Володислава Клеха там усі знають і одне його слово відкриває вперше досі мені невідомі частини оперного будинку, яких глядачам ніколи не показують. Ті цікаві відвідини завдячую співпраці керівника Студії Мистецького Слова Лідії Крушельницької із мистцем-декоратором Метрополітальної опери В. Клехом. Він тепер у вільних від праці в опері хвилинах приготовляє мистецьке оформлення до прем'єри п'єси „Ярослав Мудрий", що буде вперше виставлена в Ню Йорку 30-го квітня і 1-го травня ц. р., для відзначення 1000-річчя Християнства в Україні.

З цікавістю заглядаю дослівно у кожний куток величезних лаштунків, які саме ціла бригада робітників ставить на відповідні місця для вечірньої вистави опери „Ля Богем". Ось проходимо біля готового для пересунення на сцену паризького бістро, влаштування якого зблизька ніяк не робить того враження, як з віддалі в оперній залі, а далі зупиняємося у робітнях, де підготовляється вже на черговий сезон нова постановка „Аїди". Величезні колюмни з розмальваними візерунками, постаті фараонів зроблені із м'якого дерева та іншого матеріялу, відповідно приготовані, до злуди нагадують справжні і ми відразу ставимо нашому мистцеві питання, як він та його співробітники знаходять відповідну перспективу, працюючи з проєктів авторів постановок. Тут В. Клех веде нас до своєї малої робітні, де на стіні, згляд но на таблиці оголошень, розвішені шкіци славного режисера Франка Зеффіреллі та інші, на вказівках яких йому доводиться розпрацьовувати декорації.

(Закінчення на стор. 3)

У СВІТІ

У ЗВ'ЯЗКУ ІЗ забороною польського уряду для шістьох діячів підпільної „Солідарности" взяти участь у всесвітньому конгресі конфедерації вільних профспілок в Австрії, міністер закордонних справ тієї країни Билл Гайден вислав до Варшави міністрові закордонних справ Польської Народної Республіки Стефанові Ольшевскому телеграму і запростестував в дуже рішучий спосіб проти цієї заборони. Виступаючи на пресовій конференції, Гайден заявив, що він надіється також на негативну реакцію від прем'єр-міністра Роберта Гока. Австралійські робітничі профспілки розпочали бойкот проти польських кораблів і відмовились доставляти до консуляту продукти, електрику і воду.

ПОЛЬСЬКИЙ КОМУНІСТИЧНИЙ уряд не дав дозволу керівникам підпільної „Солідарности", забороненої урядом вільної робітничої профспілки, зокрема Лехові Валенсові, виїхати до Австралії, з правом повороту до Польщі, для участи у Всесвітньому конгресі міжнародної конфедерації вільних робітничих профспілок, яка відбуватиметься від 14-го до 18-го березня в Мельбурні. Про цю заборону повідомив у вівторок, 1-го березня, представник уряду Єжи Урбан кореспондентів на щотижневій з ними зустрічі. „Участь делеґації забороненої законом профспілки 'Солідарність' не є в інтересі соціялістичної держави", — заявив Урбан. Предстанвик австралійської амбасади у Варшаві висловив з цього приводу жаль і розчарування „польською демократією". Урбан зі своєї сторони критикував австралійських профспілкових активістів, які погрожували Варшаві, що припинять доставу води і електроенергії для польського консуляту в Сіднею, якщо компартія не дозволить керівникам „Солідарности" взяти участь у згаданій конференції. Міжнародна конфедерація, не зважаючи на поставу польського уряду і компартії, прийняла „Солідарність" у члени і відмовилась затвердити іншу польську урядову профспілку, контрольовану компартією.

ВИСТУПАЮЧИ 1-ГО БЕРЕЗНЯ ц.р., на пленерній сесії Верховної Ради СССР, яка розглядає тепер підписаний у Вашінгтоні договір про виведення з Европи і частинно з Азії ракет середнього і близького засягу з атомовими головками, представник совєтської профспілки і „депутат" Сергей Шуклін, заявив, що воткінський машинобудівельний завод, який займався продукцією частин до нуклеарних ракет СС-20 і монтажними роботами, тепер виготовлятиме діточі возики. Значить, кажуть саркастично політичні спостерігачі і дипломати в Москві, совєти „перетоплять" ракети на „візочки". Виглядає, кажуть поінформовані особи, що совєтські пропаґандисти хочуть одною кулею вбити два зайці: повідомити суспільство про процес ліквідації ракет СС-20, які повинні бути знищені на підставі договору, і задовільнити зацікавлених продукцією „діточих візочків", на які в СССР є великий попит. На гігантському воткінському ракетному заводі виробляють також міжконтинентальні стратегічні ракети СС-25. Шуклін й інші комуно-московські дурисвіти і тим разом хочуть обманути Захід своїм „миролюбством" і шумихою довкола знищування ракет. Тим часом, як кажуть деякі американські спостерігачі, частина совєтських ракет вже перебуває на Кубі, хоч цю інформацію категорично заперечують прибічники Міхаїла Горбачова і кубинський диктатор Фідель Кастро.

В АМЕРИЦІ

У ПОСИЛЕННИХ ЗАХОДАХ поборення наркоманства у ЗСА директор митної служби Вілліям ван Рааб заявив, що почавши з 15-им березня ц.р. почнуть конфіскувати пашпорти тим американським громадянам, які повертаються з-за кордону з наркотиками. Не зважаючи на те, що громадянство гостро критикує замале зусилля Уряду в поборюванні цього поширеного злочинства то все ж таки вже знайшлася група адвокатів, які припускають у цьому конституційну незаконність.

ХОЧА ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН погрожує своїм вето, то Палата Репрезентантів таки проголосувала 315 до 98 голосів рішення Верховного Суду з 1984 року в справі обмежень у применінні закону про громадські права. Йдеться про те, що 1984 року Верховний Суд вирішив, що університети, які дістають державні субсидії, а рівночасно порушують закон громадських прав щодо статевої рівности втратять ті субсидії, але тільки на програми, які порушують закон. Законодавці настоюють на тому, щоб субсидії втратила ціла установа, а не тільки поодинокі програми.

У ЛОС АНДЖЕЛЕСІ ПРОВОРНИЙ власник ресторану придумав оригінальний спосіб придбання клієнтів і розіслав 3,000 летючок на адреси людей, що заробляють більше як 50,000 дол. річно. Пропозиція тим, що одержать таку летючку від Джерома Ровіча прийти до його ресторану „Городу скульптур" повечеряти і заплатити за це стільки, скільки це на їх думку вартує. Виявилося, що задум оплатився, бо відгукнулося понад 100 осіб, які добровільно в пересічному переплатили за кожну вечерю 7.50 дол.

БАГАТО УНІВЕРСИТЕТСЬКИХ студентів тепер вибирають можливість сплати своїх позичок одною злученою заплатою. З кожним днем ця можливість стає більше популярною з огляду на те, що місячні платності є нижчі, а реченець сплати є довший. Започаткувала цю систему Студентська ринкова позичкова асоціяція, популярно звана як Селлі Мей, за згодою та апробатою Конґресу.

ВЕРХОВНИЙ СУД ЗСА У ВІВТОРОК, 1-го березня одноголосно вирішив не дозволити на перегляди справ депортації тих чужинців, які перетягнули час свого перебування в Америці та вже були призначені Іміграційною службою для видалення. Новий Суддя Антоні Кеннеді не брав участи в цьому рішенні.

ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ подали до відома своїм глядачам і слухачам, що появилася на ринку нова книжка п.н. „Фрідом чайлд" авторства Володимира Половчака. З цієї нагоди В. Половчак давав кілька інтерв'ю в телевізії і радіо, відповідаючи розумно і вичерпно на поставлені йому різнородні питання. Книжка появилася в твердій обкладинці у видавництві Рендом Гавз.

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ звертає увагу групі нюйоркських банків, що генерал Мануель Норієга не є законним головою держави і, як такий, не має права до жадних державних фондів. Це здержить біля 50 міл. дол., від фінансово захитаного панамського уряду під проводом генерала Норієги.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Америка і її західні союзники

Зрозуміла річ, що західньоевропейські союзники Америки не лише з великим зацікавленням, але й з занепокоєнням і навіть тривогою стежать за розвитком американсько-совєтських відносин. Іхні державні діячі знають і розуміють, що американсько-совєтські перегони у зброєнні з накопичуванням щораз більших арсеналів різнородної зброї — це потенціяльна загроза виникнення світової війни. Вони її ще більше не хочуть, як Америка, бо вони були б першими, які найбільше потерпіли б від походу совєтських змоторизованих дивізій до Атлантики. Вони знають теж, що як Америка, яка має велетенський щорічний дефіцит державного бюджету, так і СССР, що переживає страхітливу економічну кризу, раді б зменшити свої видатки на зброю. А проте вони, союзники Америки, бояться, щоб флірт Реґена і Ґорбачова не відбувся коштом їхньої безпеки, коштом безпеки Західньої Европи.

У 1949 році, після чотирирічної совєтсько-американської ідилії, яка розпочалася на Ялтинській конференції і після підписання Потсдамського мирового договору, заснувався політично-оборонний Північно-атлантійський союз (НАТО), членами якого стали ЗСА, Канада і 10 европейських держав. Основою НАТО став принцип: один за всіх і всі за одного. Тобто, напад СССР на будь-котру членську країну НАТО потягає за собою автоматично війну всіх членів НАТО проти напасника. Від самого початку існування НАТО командантом збройних сил з'єднаних армій є американський генерал. Першим таким командантом був Д.Д. Айзенгавер, одним із останніх був чотиризірковий генерал-політик Александер Гейґ, який спершу зголосив в теперішніх виборах свою кандидатуру на президента, але зрікся її, не маючи потрібних для виборчої кампанії мільйонів та побачивши, що не має шансів виграти їх. Теперішнім головним командантом збройних сил НАТО є маловідомий в широких колах американського суспільства генерал Джан Ґелвін. Підписання у грудні минулого року у Вашінґтоні першого договору між президентом Роналдом Реґеном і Міхаїлом Ґорбачовим, в якому Америка погодилася на відкликання розміщених в деяких країнах Европи ракет типу „Першінґ", встановлених там всупереч завзятим протестам Москви, стривожило Західню Европу. Европейські країни, які отримали американські ракети, погодилися на відкликання їх за засекречені рекомпенсати, але вони стурбовані, чи заповіджений другий договір Реґена і Ґорбачова, що його вони мають підписати у червні цього року в Москві, не позбавить їх тієї „парасолі", якою була атомова зброя, одинокий рівноважник величезної переваги Совєтського Союзу у наземному війську. З ініціятиви британського прем'єр-міністра Марґарет Тачер, вірного союзника Америки, відбулася вперше за останніх шість років дводенна конференція голів держав, членів НАТО, у його головній кватирі у Брюсселі, 1-го і 2-го березня ц.р. Якого великого значення европейські члени НАТО надають тій конференції, найкраще свідчить факт, що вперше від часів влади у Франції Шарля де Ґоля, який прогнав з Парижу головну кватиру НАТО і відкликав французькі війська з-під командування американського генерала, тепер на ту конференцію у Брюсселі прибув також президент Франції Франсуа Міттеран.

Кожний із членів тієї західньої „вершинної" конференції прибув туди із почотом десятка фахівців різних ділянок, бо існують ще такі проблеми, важливі для всіх членів НАТО, як міжнародний терроризм, економічні взаємини, потенціяльний вулкан на Близькому Сході, свобода мореплавства в обширі Перської затоки і багато інших. Але справа безпеки — на першому місці. Президент Реґен урочисто запевнив членів конференції, що він у своїх переговорах з СССР ні трішки не пошкодить інтересам союзників Америки. Конкретно заявив, що Америка не відкличе з Европи свого 326,000-го війська з його головною квартирою у Західній Німеччині. Нема сумніву, що присутні там міністри оборони і генерали обмірковували теж проблему збройної забезпеки Заходу проти потенціяльного аґресора.

Єдність Заходу — це найбільша ґарантія миру і добробуту. Остання конференція країн-членів НАТО ту єдність зміцнила.

М. Платковський

А ДЕТАНТ УСЕ ТАКИ ПОГЛИБЛЮЄТЬСЯ

Дехто висловлює думку, що правдивого детанту таки не буде. Коли йдеться про „правдивий", себто щирий і супроводжений різними обопільними зближеннями детант, то аж до такого хіба справді не дійде. Такий детант можливий хіба аж тоді, коли комунізм відмовиться від ідеї опанування цілим світом й обмежиться бодай тим простором, на якому він панує під цю пору. Але такого ще годі передбачити.

Проте, якщо йдеться про часовий й обмежений деякими відповідними проявами детант, то він уже наступив й далі йдеться лише про його розвиток і поглиблення. Безумовний успіх політики президента Реґена на відтинку зносин з Москвою полягає в тому, що Реґен вважав за необхідне говорити з СССР з позиції сили. Тільки це примусило совєтський уряд почати поважно лічитися із Заходом, репрезентованим Америкою. Дальші президенти ЗСА, маючи попередній досвід, будуть, очевидно, продовжувати тактику Реґена супроти Москви — особливо, якщо ці президенти вийдуть з рядів республіканців.

Сьогодні, підготовляючись до візити президента Реґена в Москві, Америка, ясна річ піде на дальше поглиблювання політики детанту. Якісь незначні інциденти, як, наприклад, колізія американських і совєтських кораблів у Чорному морі, напевно нічого не змінять у цьому відношенні. А европейські союзники Америки напевно будуть лиш штовхати Америку на затіснення відносин з СССР.

Правда, в Европі, як і в Америці, чуються окремі голоси, що перестерігають перед обіймами московського ведмедя. Наприклад, відомий баварський прем'єр Штраус заявив, що заключений у Вашінґтоні договір під час приїзду Ґорбачова, не ґарантує, на його погляд, безпеки Німеччини. Але назагал уряди і політичні діячі европейських союзників Америки вітають політику детанту президента Реґена. І, зрештою, їм нічого іншого не залишається, бо все ж таки така констеляція дає хоч які надії на те, що СССР не застосує аґресивних дій проти Західньої Европи.

Річ у тому, що СССР потребує саме тепер безумовної „передишки" у своїх аґресивних діях супроти зовнішнього світу. На це змушує кремлівський провід багато дуже поважних обставин. Це і катастрофальне економічне становище в середині СССР, і вимоги справжньої „ґласности", що все сміліше лунають серед совєтського суспільства, і неспокій серед неросійських народів Совєтського Союзу, і необхідність закінчити з різними починаннями, які виявилися небезпечними для СССР, в першу чергу війна в Афганістані. Однак, ця остання справа не пройде так легко, якщо Ґорбачов справді виконає свою обітницю і почне виводити совєтське військо з Афганістану: подумати, що значить поворот домів, яких сотні тисяч молодих вояків, які напевно до краю розлючені тим, що їх послали на неможливу і непотрібну під кожним поглядом війну в Афганістані!...

Такі, на наш погляд, є перспективи на близьке майбутнє: якщо не станеться чогось особливого, то розгортання у різних ділянках політики детанту. Що можна в такій ситуації діяти, щоб тут із Заходу старатися допомогти українському народові в його обороні проти російсько-комуністичного наступу на його життєву екзистенцію? Є одна ділянка, щодо якої можливо можна буде мати деякі успіхи. Москва намагається довести, що на території СССР діють також права людини. Отже, натиск із Заходу хіба зможе спричинитися до того, що там зменшаться арешти, а декого із ув'язненех можливо звільнять і, на бажання, випустять поза межі СССР. Але щодо справ української мови, культури і т. п..., то хіба немає надії на якесь покращання, хоч уже чути голоси українських культурних діячів, які домагаються полегшень у цій ділянці.

Очевидно, якби на причуд полегші мали місце в різних ділянках українського національного життя, то хоч це і треба б було вітати, але задовольнити українські самостійницькі сили на Заході це не могло б, бо нашим невідмінним постулятом є відновлення вповні суверенної і незалежної української держави, як це було за часів існування Української Народної Республіки.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про „наших", що програли і „наших", що виграли

Напевно всіх на цьому континенті, навіть цих зовсім незацікавлених спортом, в останніх двох тижнях у якийсь спосіб „зачепили" вістки про ХУ зимову Олімпіяду, що саме закінчилася у сусідній з нами Канаді, хоча на далекому її Заході.

До обізнання із нею у великій мірі допомагала телевізія, яка щоденно надавала змагання, а то і їх обговорення та численні коментарі.

І тому не можна дивуватися, що враження з Олімпіяди — це тема розмов, виміна думок і різнорідні коментарі. Найбільше, здається, нас, американських громадян, заболіло це, що „наші", значить американці, здобули лише шість медалів і що своїми спортовими вислідами показалися значно позаду інших, а вже зокрема супроти змагунів із СССР і Східньої Німеччини, які здобули найбільше перших місць.

Усім без виїмку насувається питання — чому саме американці, громадяни багатої країни і з великим зацікавленням до спорту, показали себе в цій Олімпіяді в найгіршому виді від 52-ох років? Розуміється, кожний знаходить якесь виправдання на цю поразку, яка є не лише спортовою, але й престижевою.

Може найкращим і найбільше логічним оправданням для американців на такий вислід Олімпіяди є це, що вони все ще дотримуються правил, щоб в Олімпійських Ігрищах виступали лише аматори-змагуни, коли загальновідомою „таємницею" є факт, що від СССР і частини сателітських держав, зокрема Східньої Німеччини змагаються професіонали, які всеціло посвячують життя спортові та яких утримує держава. На виправдання поганих спортових вислідів у зимових спортах американців можна також взяти до уваги те, що ЗСА в більшості — країна з малою кількістю снігу і тому не має такої можливости для вправ як у інших держав. Демократія і повна свобода також не дуже сприяють цій строгій самодисципліні, яку сьогодні треба мати, щоб добитися першого місця, коли різниця поміж вислідами змагунів позначається не хвилинами, не секундами, а десятими чи й сотими секунди.

Однак як і не будемо перелічувати всіх оправдуючих чинників для „наших" змагунів, які так низько закінчили ці найбільші міжнародні змагання, які відбуваються щочотири роки, то таки нам якось ніяково і навіть прикро, що „наші" аж до такої міри програли. Дарма, що всі переконують немов — не важливі перші місця, не важливі медалі, а спортова настанова, дарма, що телевізійні передачі старалися нам пригадувати інші раніші перемоги американців, або і ці скромні цьогорічні — факт залишиться фактом — „наші" програли.

Але для нас, українців, існує можливість також іншого підходу до цієї програної. Тільки треба нам подумати, що може в цій великій совєтській екіпі, що перемогла усіх своєю силою і 29-ма медалями мусіло бути декілька українців і тоді з полегшою можемо сказати, „а таки наші виграли", і не почуватися так погано як усі ті, які переживають американську невдачу.

О—КА

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

В ДОЛІШНІЙ НАСАДІ ПІВМІСЯЦЬ

У „Свободі" ч. 32 з 19-го лютого ц.р. надруковано статтю-рецензію Іванни Зельської під заголовком „Церква в руїні".

Рецензія про книжку „Церква в руїні", автора Олега Володимира Іванусіва, це дуже похвальна і корисна річ. Але дивним є, що стаття-рецензія І Зельської присвячена українським церквам на Лемківщині, а на жаль у тій статті не згадується ні одної місцевости на Лемківщині. Місцевости: Кальварія Паславська, Берест, Верхрат, Ярослав, Белз і Залісся, як також Равський деканат і Лежайський деканат не належали до Лемківщини.

Дальше авторка рецензії пояснює про .....рисунки хрестів з різних церков Лемківщини, на яких в долішній насаді був півмісяць", і дальше слідує до того пояснення: „Щойно опісля я довідалася, що на лемківщині в той спосіб зазначувано приналежність до східнього обряду".

Якщо ідеться про хрести, то так, але про півмісяць — ні. Як нам відомо з оповідань старих людей, жителів Лемківщини між двома світовими війнами вони розказували, пояснювали нам молодшим так: півмісяць в долішній насаді хреста означає перемогу-побіду християнства над мусулманами-магометанами. Чи це є десь записано, то це вже належить до наших науковців.

В. Майкович

Відспорт, Н.Й.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

Іван Кейван

ВИЙНЯТКОВИЙ КАЛЕНДАР

За ініціятивою і посвятою Наталії Андрусів — вдови по славетному мистцеві Петрові Андрусеву, ґуртка приятелів і поклонників його творчости та за допомогою Фундації Українського Вільного Університету, появився стінний календар присвячений 1000-літтю Хрищення Руси-України — найважливішій події у нашій історії. Календар 22 на 18 інчів, отже найбільшого розміру між тими, які досі появилися. Наголовок „988-1988 — 1000-ліття Хрищення України — історичний календар" українською та англійською мовами, на синьому тлі золотими літерами. В центрі на всю ширину календаря вміщено капітальний твір Петра Андрусева „Хрищення Руси-України" в повних кольорах.

Про появу цього унікального календаря появилося досі багато нотаток у нашій пресі, проте завданням автора цих рядків — розглянути його з мистецького аспекту. Календар на 1988 рік і кожен місяць, тобто всі 12 сторінок прикрашені історичною чи батальністичною репродукцією творів Петра Андрусева, цього унікального мистця, що надає календареві високої мистецької якости. Вже картина на титульній сторінці „Хрищення Руси-України" збуджує подив глядачів велетенською масою персонажів, знаменитою композиційною розв'язкою, гармонійним і сонячним кольоритом, зокрема сильною переконливістю. Інші картини П. Андрусева, історичні й баталістичні, які прикрашають всі місяці календаря: „Велес — божок тварин", „Фаетон", „Бій Ігоря з половцями", „Французькі посли у князя Ярослава Мудрого", „Сватання Анни Ярославни", „Княжа пристань у Києві", „З'їзд князів", „Бій під Конотопом", „Зустріч гетьмана Мазепи з Костем Гордієнком", „На дворі гетьмана Розумовського", „Атака козаків" і „Бій под Корсунем" — всі у знаменитих репродукціях, на першорядному білому папері. У цих картинах мистець зобразив тільки світлі та славні події, як у майже всіх своїх творах, бо був наскрізь оптимістом. Це дуже позитивна риса, у нас вже забагато трагічних подій, як „Бій на Калці", „Берестечко", „Крути", „Базар" і т.п., які зневірюють та пригноблюють глядачів. Кожна картина у цьому календарі, як й інші твори Андрусева на історичні й баталістичні теми позначені передусім незвичайно солідним рисунком і завершеним кольоритом. Мистець відзначався не тільки особливим талантом, але й подиву гідною працьовитістю. Був він солідним дослідником кожної доби історії України — від Київської і Галицько-Волинської держави, доби ренесансу, козацького барокко та клясицизму. Студіював старовинну архітектуру, одяги, зброю і побут даної доби та вивчав всі найменші деталі, які мали служити йому для підготови історичних композицій, вистерігаючися всяких анахронізмів і трафаретів.

Загально Петра Андрусева уважають малярем-реалістом (і таким він сам себе уважав) та це лише півправди. В чорно-білих ілюстраціях, що їх виконав безліч для наших видань, Андрусів справжній реаліст. В олійних творах його рисунок теж в дусі реалізму, проте в кольорі він ніяк не реаліст. Багатий, соняшний та незвичайно згармонізований кольорит — справжня кольорова розкіш, всякі півтони, світлотіневі ракурси та рефлекси це своєрідна і самобутня мистецька мова Петра Андрусева. Хоч його твори не стилізовані, вони в дечому нагадують твори українського монументаліста Михайла Бойчука, отже позначені сутоукраїнськими рисами. А коли мова про композиційне організування велетенських мас у його творах („Хрищення Руси-України" „Сватання Анни Ярославни", „Княжа пристань у Києві" і т.д.) та виконання найдрібніших деталів, Андрусева можна споріднити з Альбрехтом Альтдорфером, мистцем німецького ренесансу. При цьому слід зауважити, що мистець не мав повністю випосаженого ательє й не розпоряджав численними моделями, тільки творив в оточені скромних буднів і мусів у свої твори вкладали максимум творчої наснаги й подиву гідної працьовитости.

У нашій діяспорі маємо багато талановитих мистців, на жаль історичних малярів та баталістів замало для пальців одної руки і не кожен може спромогтися на такий творчий зрив, як Петро Андрусів, що наче вродився для історичного і баталістичного малярства. А всякі модерністи, зокрема скрайні абстракціоністи та експресіоністи ніяк не підходять для цієї тематики.

Цей унікальний календар сповнить подвійне завдання: гідно відмітить 1000-ліття Хрищення Руси-України, а репродукції творів Петра Андрусева пригадають суспільству світлі сторінки історії України. Кожна картина утривалиться у пам'яті, коли висітиме на стіні протягом повного місяця. Навіть коли календаріюм на 1988 рік втратить практичне значення, картини матимуть тривалу вартість, бо оправлені у рами будуть прекрасною декорацією. Календар повинна придбати кожна українська людина. Його ціна низька, беручи до уваги люксусовий папір і великих розмірів репродукції в повних кольорах, що коштують нерідко вп'ятеро дороже, ніж однокольорові

(„Література і мистецтво", січень 1988, Торонто).

ТЕРОРИСТ ІЗ СКРАЙНО-ЛІВОЇ організації „17 листопада" застрелив у білий день на вулицях Атен в Греції власника основі з найбільших хемічних компаній „Єлленік кемікал продуктс" Александроса Атанасіядіса. До його автомобіля під'їхало двоє терористів на мотоциклі і один з них відкрив вогонь через підхилене вікно автомобіля, вбиваючи Атанасіядіса на місці. Згадана організація вбила 10 осіб на протязі останніх трьох років.

Василь Ящун

ОСНОВНІ КОРЕНІ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

II.

Російщення України відбувається також в армії, яка є під виключним контролем Москви. Іван Дзюба в листі до Петра Шелеста, першого секретаря ЦК Компартії України, писав про це так: „Мільйони юнаків після кількарічного перебування в армії повертаються додому національно дезорієнтовані і стають вогнищем русифікаторського впливу на решту молоді, не кажучи вже про те, що частина їх взагалі не повертається в Україну. Не важко уявити, яких колосальних втрат завдає це справі національного розвитку".

Злорадним явищем є те, що в цьому процесі російщення допомогу Москві дають її „підніжки", українські холуї, продажні слуги типу щербицьких, корнійчуків, русановських, паламарчуків, а раніше — черненків, білодідів і ін., які „за шмат гнилої колбаси" свою страждальну „Матір продають".

„Гласність" Ґорбачова не відкрила і не відкриє в'язниці поневолених народів, зокрема українського народу. Її ціллю є покращати економічне становище в СССР та зробити враження, що він, Ґорбачов, це миролюбний реформатор підупалої економічно московсько-комуністичної імперії. Розвиватись і цвісти дереву української культури, яке б черпало корм з питомого їй коріння національної самобутности, ця „гласність" не дозволить. А якби навіть і дозволила і національно творчі сили українського феномена в цьому напрямі себе яскраво виявили, то невідомо, який був би епілог такого процесу, бож подібна „гласність" у формі НЕП-у була також проголошена в 20-их роках. Тоді почали розвиватись приватні підприємства, розквітла література, музика, театральне мистецтво, наука, а навіть публіцистика. Вийшли на поверхню життя розкуті таланти чи не в усіх ділянках рідної національної культури, піднятої на рівень західньоевропейської культури. Та через кілька років Москва зробила погром: 32 творців цієї культури розстріляла (Кость Буревій, Василь Чумак, Григорій Чупринка, Петро Дорошенко, Дмитро Фальківський, Тарас Крушельницький, Микола Леонтович, Лада Могилянська, Володимир Науменко, й ін., див. Яр Славутич, „Muse in Prison" стор. 16), 126 заслала на Сибір, або до концентраційних таборів і слід за ними пропав (Яр Славутич „Muse in Prison", стор. 17-20), дев'ять наклали на себе руку (Дмитро Борзяк, Григорій Голоскевич, Аркадій Казка, Микола Хвильовий, Вадим Охріменко, Людвік Сідлецький, Віра Сідлецька, Микола Скрипник, Борис Тенета; Яр. Славутич „Muse in Prison", стор. 17). Такий був кінець тодішньої „гласности", званої НЕП-у — політики Кремля у співпраці з НКВД. Хтозна, чи „гласність" Ґорбачова не є її гомоном у співпраці з КГБ...

Та найголовнішим складником загальнонаціонального коріння спадщини є ідеал „власної хати", ідеал власної суверенної соборної української держави. За цей ідеал боролись і життя своє віддали тисячі тисяч найкращих синів України. Згадати б Українських Січових Стрільців, Українську Галицьку Армію, Українську Національну Дивізію, Українську Повстанську Армію. А в далекому минулому боротьбу наших предків з печенігами, половцями, татарами, турками, загарбницькою Москвою, поляками...

І так, російський комуністичний імперіялізм намагається знищити український нарід, як націю шляхом російщення коріння його духової культури і біологічної субстанції. Та коріння цього йому не знищити ніколи. Воно живе в національній психіці і релігійному християнському світовідчуванні народу. Ми, будучи віткою українського народу, мусимо творити цінності, щоб замощувати прогалини, витворені ворогом на рідних землях. Мусимо бути серцем і думками з нашим народом та давати йому моральну підтримку нашою невсипущою працею з метою наближування дня його визволення з неволі. Кожний на своєму станку в міру своїх спроможностей. Ми мусимо передовсім утримувати живими і сильними коріння нашої церковно-релігійної, національної і державно-політичної традиції. До цієї праці слід нам приєднувати наших приятелів, знайомих і незнайомих із чужомовного американського світу. Треба признати, що українська громада Пітсбурґу, околиці і терену Західньої Пенсильванії є на правильному шляху в цьому відношенні. Своєю працею живить коріння духовної спадщини нашого народу. Гарно працює Українське і технологічно-професійне товариство, Українська кредитівка „Самопоміч", комітет Української національної кімнати при Пітсбурзькому університеті, відділ Союзу Українок Америки, Патріярхальне товариство, ансамбль „Полтава", Студентський клюб при Пітсбурзькому університеті, Рідна школа, релігійні програми „Христос між нами" і „Слава", Ліґа Українців Католиків Західньої Пенсильванії, Українська Православна Ліґа, Відділ Українського Народного Союзу, Відділ Союзу Українців Католиків „Провидіння", гарні церковні хори, а над усе — щонедільна полуднева і вечірня Українська радіопрограма інж. Михайла Комічака, яка почала вже 38-ий рік свого існування. Своїм національно-соборницьким духом, змістом і формою вона об'єднує українську громаду Пітсбурґу і околиці та громади Західньої Пенсильванії і суміжних стейтів — Огайо і Вірджінії та дає так дуже корисну поживу корінним цінностям культурної спадщини українського народу.

Правда, обставини, що в них знаходиться наша молодь, не дають їй досконалих можливостей для набуття широких і глибоких знань тисячолітньої культури народу, але було б дуже побажаним, щоб вона ці обмежені можливості якнайбільше використала і плекала наснажно коріння і дерево цієї багатої культури, бо як довго житиме це коріння, так довго житиме й народ. Всохне коріння — всохне й народ.

Плекаймо це коріння в своєму серці й розумі в міру наших здібностей і сил і вирощуймо на ньому дерево корисних плодів. Цим ми даватимемо вклад у скарбницю тисячолітньої культури нашого народу та моральну підтримку нашим братам і сестрам у поневоленій Україні в їх зусиллях не дати ворогові знищити цієї культури, дорогої спадщини наших предків і батьків.

КЛК

ПОВІДОМЛЯЄ І ЗАПРОШУЄ своїх Членів та їхніх Гостей на

КЛЮБОВІ ЛЕЩАТАРСЬКІ ЗМАГАННЯ

що відбудуться

в суботу, 19-го березня 1988 року
на з'їздах "HUNTER MTN"

Після змагань — спільний обід, роздача нагород — в українському підприємстві

"Lexington Hotel" в Lexington, N.Y.

Кімнати замовляти безпосередньо
у п-ні Шумило (518) 989-9797

При замовленні згадати приналежність до КЛК.
Запити про інформації у п. Ю. Попеля
68 Meadow Avenue, Franklin Park, N.J. 08823. (201) 297-0786

ПОВІДОМЛЕННЯ

Фундація Українського Вільного Університету в ЗСА

повідомляє та запрошує всіх Вельмишановних Членів Фундації УВУ на

ЗАГАЛЬНІ РІЧНІ ЗБОРИ ФУНДАЦІЇ УВУ

що відбудуться

суботу, 26-го березня 1988 р., о год. 3-ій по пол.
у власній домівці в Ню Йорку
при 136 Друга Авеню

Порядок нарад буде поданий на зборах

За Управу Фундації Українського Вільного Університету:

Д-р Петро Гой, в. р. (голова) — Мгр Теодор Воляник, в. р. (секретар)

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ в НЮ ЙОРКУ

136 Друга Авеню, ДІМ УКРАЇНСЬКОГО ВИЗВОЛЬНОГО ФРОНТУ

— ВЛАШТОВУЄ —

в п'ятницю, 11-го березня 1988 р. о год. 7-ій вечо

ДОПОВІДЬ

д-ра Ігоря Гурина

на тему:

„ЖИДИ В УКРАЇНСЬКОМУ ЛІТЕРАТУРНОМУ ПРОЦЕСІ"

Після доповіді відбудуться питання, відповіді та коментарі.
ЗАПРОШУЄМО ДО УЧАСТИ!

КОНЦЕРТ ХРИСТИЯНСЬКОЇ МУЗИКИ В ЧЕСТЬ

1000-ЛІТТЯ ХРИСТИЯНСТВА В УКРАЇНІ

ВИКОНУЮТЬ УЧАСНИКИ РАДІО ПРОГРАМИ

12 БЕРЕЗНЯ 1988 — MARCH 12 1988

РІДНІ АКОРДИ

ЯКА ПЕРЕДАЄТЬСЯ КОЖНОЇ П'ЯТНИЦІ О 9:00 ВЕЧОРА ЧЕРЕЗ WNYM 1330 AM

В ПРОГРАМІ
ЦЕРКОВНИЙ ХОР
СТРУННА ОРКЕСТРА
ТРІО

В ПРИМІЩЕННІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ В ІРВІНГТОНІ ПРИ ВУЛИЦІ 140 ПРОСПЕКТ АВЕНЮ о 7 год. 30 хв. ВЕЧОРА

ВХІД ВІЛЬНИЙ

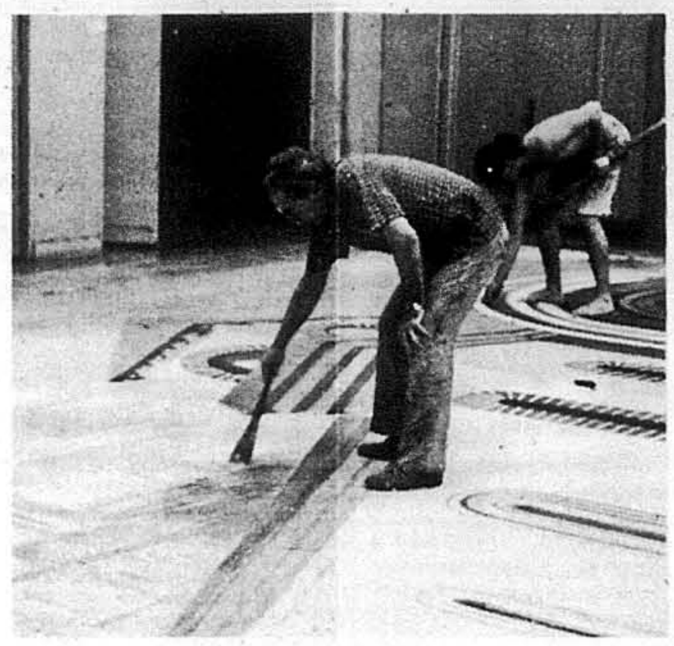
„Декорації..."

(Закінчення зі стор. 1)

У нашій цікавій та оживленій розмові із В. Клехом довідуюся, що він працює тут в Метрополітальній опері вже від 1962 року, значить саме минає чверть сторіччя, а здається мало хто із нашої спільноти був того свідомий, що на такому важливому пості знаходиться людина, ім'я якої тісно пов'язане з українським театром, від воєнних і післявоєнних років.

В. Клех розповідає, що він вивчав, як молодий хлопець, декоративне мистецтво в Києві і вперше його ім'я було на афішах театру київських „франківців" в часі німецької окупації. Відтак воєнне лихоліття повело шлях молодого мистця на Захід, через Варшаву, Ульм, Регенсбург аж до Ню Йорку. В тих перших повоєнних роках, В. Клех включився всеціло в українське театральне мистецтво, спершу, як декоратор театру „Розвага", а відтак на запрошення Володимира Блавацького включився в Асоціяцію Українських Акторів і оформив цілий ряд театральних вистав, за які дістав велике признання.

„Це були дійсно творчі роки", — розповідає В. Клех. „Моя співпраця із В. Блавацьким була виїмково гарна. Він ніколи не накидав своєї думки, ми просто відчували один одного, а В. Блавацький давав мені вільну волю та мав повне довір'я. Це були справді найкращі роки моїх творчих шукань і на моє щастя вони зв'язані з одним із найбільших геніїв українського театру, — зі зворушенням в голосі стверджує В. Клех.

В. Клех розмальовує декорації для „Ярослава Мудрого".

(Фота: О. Кузьмович)

Він це ствердження робить не дивлячись на те, що опісля йому довелося співпрацювати з не одним із справжніх велетнів театру. Тут він старається подати бодай побіжно декого з них, ось хоча б таких мистців, як Ф. Зеффіреллі, чи М. Шагаль, або Н. Бенуа із славної Ля Скалі в Міляно. Розповідає про свою працю у славному японському театрі „Кабукі", від директора якого дістав запрошення до Японії, про вистави на Бродвею, в Санта Фе, постановку у літніх театрах, відомого танечного театру Гарлему чи театру на воді на Джовнс Біч біля Ню Йорку. В. Клех раз-у-раз витягає нові докази своєї великої театрально-мистецької праці, показує цікавий репортаж про куліси Метрополітальної опери в щоденнику „Ню Йорк Таймс" з 1982 року, де дуже прихильно згадує його журналіст, цитуючи слова про нього таких відомих оперових зірок, як Кірі Те Канава і Лючіяно Паваротті, які саме заявили, що „декорації це така важлива частина театру, як актори".

Але В. Клехові таки наймиліші згадки та похвали з уст українців. Він пригадує рецензії на театральні вистави театру В. Блавацького, де писали про нього, як „молодого, високообдарованого мистця-декоратора", що „його декорації були першорядні" (Є. Маланюк), працюйте сумлінно, щоб далі відтворювати правдиво нашу архітектуру" (О. Повстанко).

І саме тому, як каже мені В. Клех, йому так приємно, що тепер може причинитися своєю працею до гідного відзначення 1000-річчя Християнства України та співпрацювати із Л. Крушельницькою у підготові постановки п'єси Івана Кочирги „Ярослав Мудрий". Ця праця приносить неабиякі труднощі, коли В. Клех, згідно із незабутніми для нього словами славного українського архітекта і знавця української архітектури О. Повстенка, хоче якнайкраще віддати натяками красу і велич нашого золотоверхого Києва, відповідний настрій п'єси, при всіх технічних і фінансових труднощах. Він із повною пошаною і подивом ставиться до праці Л. Крушельницької, що на своїх тендітних плечах несе увесь тягар постановки, організації, костюмів чи навіть пошуків приміщення для малювання декорацій.

„Вона і мене тут відшукала для випрацювання декорацій і дала мені у тому вільну руку. Я глибоко чуюся їй зобов'язаний, бо це буде одна з найважливіших подій у моїй довголітній праці в Америці", — каже В. Клех. — „Усі мої молоді співробітники, яких, до речі, також підшукала Л. Крушельницька, стараються допомогти у цьому, що ми мусимо побороти, щоб при скромних засобах віддати велич доби, історичну вартість, вірність костюмів, скульптур і усіх подробиць цієї виїмкової п'єси".

Коли розмова сходить у робітні В. Клеха на „Ярослава Мудрого", Л. Крушельницька включається також своїми заввагами, стараючись зменшити свій вклад у цю підготовку, а підкреслити як вона цінить співпрацю нашого мистця-декоратора. Можна завважити відразу цю духову співзвучність, яка зав'язалася поміж ними при праці для одної цілі.

У живій розмові й цікавих розповідях нашого господаря час летить стрілою і треба їхати домів. Він ще на кінець показує нам свій „робочий" візок із квачем, який дещо більший від звичайних пензлів і десятками фарб, на якому він їздить у робітнях, що нагадують спортову площу, а не мистецьку студію, бо і „експонати" у ній величезні. А відтак щераз проходимо за лаштунками опери. Коли ми були там перед кількома годинами — кипіло життя і праця десятків робітників. Тепер там повна тиша перед вечірньою виставою, усі декорації на своєму місці, „бістро" чекає на гостей, а наші кроки відбиваються відгомоном у великому просторі сцени. Все застигло у вичікуванні мистецького насичення, що його дає справжній театр.

І у тому моменті ми розуміємо силу того вогню, що палає в душах і В. Клеха і Л. Крушельницької і у всіх тих, що спільно вміють створити нам, звичайним людям, ілюзію, яку ми через кілька годин переживаємо як дійсність.

ФУНДАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ЗАСЛУГОВУЄ НА ВАШУ ВСЕБІЧНУ ПІДТРИМКУ!
UFU Foundation, Inc
203 Second Avenue
New York, N.Y. 10003

ГЕНЕРАЛЬНА АСАМБЛЕЯ Організації Об'єднаних Націй на спеціяльному засіданні, яке відбулося в середу, 2-го березня ц.р., переголосувала справу закриття бюра Палестинської Визвольної Організації при ООН голосами 143 проти одного. Тільки представник Ізраїля голосував за закриттям, З'єднані Стейти Америки стримались від голосування, а решта присутніх голосували проти закриття. Представник Ізраїля Бенджамін Нетаніягу, заявив, що ПВО є терористичною організацією і тому для неї не повинно бути місця у міжнародній організації. Якщо однак Міжнародний суд в Газі, Ізраїль і його приятелі у Вашінгтоні настоюватимуть на закритті бюра, ООН матиме клопоти з тими країнами, які голосували проти. В майбутньому вони, творячи більшість, можуть блькувати інші корисні проєкти ООН.

ПРЕЗИДЕНТ ФІЛІППІН Коразон Акіно заявала кореспондентам, що колишній президент Фердінанд Маркос не може повернутися на батьківщину і уряд не буде розглядати його прохання поки він не поверне у державну касу більйони долярів в готівці і золоті, які він, на протязі своєї президентури привласнив собі незаконно. Два члени палати громад, які є рівночасно своякими Акіно, зустрічалися в січні і лютому з Маркосом в Гонолюлю на Гаваях і ствердили, що він поважно хворий і хотівби померти та бути похованим у Філіппінах. Загально припускають, що майно Маркоса становить від сім до 10 більйонів долярів.

64-ий Відділ СУА в Ню Йорку

запрошує Українську Громаду на

ДОПОВІДЬ

ЛЬВІВ У ЧАСІ ГЛАСНОСТИ

яку виголосить новоприбула зі Львова

Стефа Гнатенко

Доповідь відбудеться

в суботу, 12-го березня 1988 р. о год. 4-ій по пол.
в Пластовому Домі, 144 Друга Авеню в Ню Йорку

ЗАУПОКІЙНІ ЛІТУРГІЇ
за душу
св. п.

ЕВГЕНА ПРИШЛЯКА

який упокоївся 3-го грудня 1987 р. в Рідному Краю,
будуть відправлені

8-го березня 1988 р. о год. 6:30 ранком
в церкві св. Юра при 7-ій вул. в Ню Йорку
та в церкві св. Івана Хрестителю в Нюарку
при 719 Stamford Avenue
о год. 7:45 ранком

Просимо Рідних, Знайомих і Приятелів про молитви за спокій Душі Покійного.
ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Брат — ЯРОСЛАВ з Родиною
Кузен — КОРНЕЛЬ з Родиною

У ДЕВ'ЯТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ ГОЛОВИ ПУН-у

сл. п. д-ра

Дениса Квітковського

будуть відправлені

СЛУЖБИ БОЖІ

в церкві св. Покрови в Дітройті-Савтфілд, Миш., у неділю, 20-го березня 1988 р., о год. 10-ій ранку
та Церкві-Пам'ятнику св. Андрія у Бавнд Бруку, Н. Дж. у неділю, 20-го березня 1988 р., о год. 9:30 ранку,

а після СЛУЖБ БОЖИХ будуть відправлені

ПАНАХИДИ

До участи і молитов просять Друзів
ДРУЖИНА І СИН з родиною
та ПРОВІД УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

В СЬОМУ СУМНУ І БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нікoли Незабутнього нашого Найдорожчого

св. п. інж.

Богдана-Дади Рака

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ
дня 11-го березня 1988 р.

в церквах:

св. Юра в Ню Йорку;
Чесного Хреста в Асторії;
св. Йосафата в Ґлен Ков
Пресвятої Трійці в Кергонксоні

Друзів, Приятелів просимо згадати нашого Дорогого Даду і помолитися за спокій Його Душі.

Дружина ОКСАНА з Родиною

З глибоким жалем повідомляємо, що 22-го лютого 1988 р., після довгої недуги помер у Мюнхені визначний політичний діяч, журналіст, доктор геології

бл. п.

БОГДАН КОРДЮК

народжений 17-го січня 1908 р. у Львові.

Покійний був членом Української Військової Організації, Організації Українських Націоналістів, головою Крайової Екзекутиви ОУН в Україні, політичним в'язнем за польської і німецької окупації, на еміґрації головою ОУН за кордоном, членом Закордонного Представництва Української Головної Визвольної Ради, головним редактором місячника „Український Самостійник", членом редакції журналу „Сучасність", головою Ліґи Українських Політичних В'язнів, професором Українського Вільного Університету і Українського Технічно-Господарського Інституту.

ПОХОРОН відбувся у п'ятницю, 26-го лютого о 13-ій год. на Вестфрідгофі у Мюнхені.

Політична Рада
Організації Українських Націоналістів
за кордоном

Ділимося з українським громадянством сумною вісткою, що 22-го лютого 1988 р. по довгій недузі помер у Мюнхені

бл. п. проф. д-р

БОГДАН КОРДЮК

Покійний народився 17-го січня 1908 року у Львові. Від молодих років брав активну участь в українській визвольній боротьбі, перебуваючи в ній на керівних становищах (зокрема був головою Крайової Екзекутиви ОУН на західньо-українських землях). Був в'язнем польського й німецького окупаційних режимів. Опинившися на еміґрації після війни, Покійний, не зважаючи на свою недугу, енерґійно включився в українське політичне життя: був членом Закордонного Представництва Української Головної Визвольної Ради, головою ОУН за кордоном, головним редактором „Українського Самостійника", членом редакційної колеґії „Сучасности" та ряду інших політичних і громадських організацій.

Покійний був також звичайним професором Українського Вільного Університету й Українського Технічно-Господарського Інституту.

ПОХОРОН відбувся у п'ятницю, 26-го лютого 1988 о 13-ій год. на мюнхенському кладовищі „Вестфрідгоф".

Середовище Української Головної Визвольної Ради
і
Видавництво „Сучасність"

Ділимося сумною вісткою, що дня 28-го лютого 1988 р. упокоїлася у Бозі, уроджена Ярославщини наша Найдорожча
МАМА, БАБУНЯ І ПРАБАБУНЯ

бл. п.

Катря Василькевич

кол. учителька і суспільна діячка в Україні.

ЗАУПОКІЙНІ ВІДПРАВИ відбулися у середу, 2-го березня 1988 р. з похоронного заведення Богая у церкві Непорочного Зачаття у Гемтремку на кладовище Монт Олівет.

Горем прибиті:
дочка — ТЕОДОЗІЯ (ЗЮНЯ)
син — ВОЛОДИМИР з дружиною ЙОСИФОЮ
син — ЗЕНОН з дружиною МАРТОЮ
внучки і внуки:
МАРІЙКА РИПАН з мужем ЕВГЕНОМ
ХРИСТИНА
МАРТА з мужем ДЖЕЄМ
ЮРКО з дружиною ВІКІ
ПЕТРО з дружиною ДЖЕН
ПАВЛО з дружиною ЛИН
РОМКО з дружиною ЕМІЛІЄЮ
правнучки:
ХРИСТИНА, НІКОЛЬ, ДОН, КАТЯ і РОЗА
сестрінок — д-р ЗІНОВІЙ П. МЕЛЬНИК з дружиною ОКСАНОЮ і дітьми
ближча і дальша Родина в Україні, Канаді і Америці

ІНДЕКС ЕКОНОМІЧНИХ покажчиків у січні впав на шість десятих відсотка, тобто більше, як передбачили аналітики. Не зважаючи на це, більшість економістів твердять, що економіка в країні буде зростати.

ІЗРАЇЛЬСЬКІ УРЯДОВІ особи повідомили, що державний секретар З'єднаних Стейтів Америки Джордж Шулц знов прибуде на Близький Схід, щоб закінчити там розпочаті раніше переговори, темою яких були справи замирення на окупованих Ізраїлем землях і скликання конференції для полагодження палестинського питання. Тим разом Дж. Шулц матиме офіційні зустрічі з прем'єр-міністром Ізраїля Їцаком Шаміром, міністром закордонних справ Шімоном Перезом, а також з деякими лідерами арабських країн. Не можна виключати також зустрічі з представниками Палестинської Визвольної Організації.

Округа УНС...

(Закінчення зі стор. 1)

нових членів, але на 13 відділів в Окрузі п'ять відділів не зорганізували ні одного нового члена. Першуном в організаційній праці є Катерина Гуцайлюк, бо вона придбала 15 членів. Два відділи дали по три нові члени, а саме С. Колодруб (Відділ 137) і А. Строт (151). Два відділи придбали по два члени, а два по одному. Річну поменшену квоту у висоті 40 членів Округа виконала на 97.5%, придбавши у загальному 39 членів. Дальше А. Гарас звітувала, що репрезентувала УНСоюз, де тільки було потрібно. Дякувала всім присутнім за допомогу у святкуваннях 1000-ліття Християнства в Україні у Гаррісбургу.

Опісля звітували: С. Колодруб і А. Саган, заступники голови. Вони ствердили, що помагали у праці, якщо було потрібно, і ствердили, що існує брак молодих людей, готових працювати для своєї громади і для УНСоюзу. Опісля звітували ще секретарі А. Строт і С. Муха та касир В. Загворський.

І. Саган в імени Контрольної комісії ствердив, що книжки Округи є в порядку.

У дискусії над звітами багато уваги присвячено проблемі відсутности молоді у громадській праці.

По виборі нової Управи, А. Гарас покликала до слова головного касира У. Дячук, яка спершу погратулювала першунам у організаційній праці, К. Гуцайлюк і А. Гарас, як і всім тим секретарям і головам відділів, які активно впродовж 1987 року працювали для збільшення членства УНСоюзу.

Опісля У. Дячук, на бажання присутніх, дала вияснення про нові кляси забезпечення, які УНСоюз впровадив у вересні 1987 року. Звернула увагу на термінову грамоту у дитячім відділі та на дві у дорослих, а саме, річно відновлювану з вкладкою, що кожного року зростає, як зростає вік забезпеченого, і на т. зв. морґеджову полісу, вкладки якої залишаються все ті самі, але меншає сума забезпечення.

Також У. Дячук згадала, що всіх нових членів у 1987 було 1,362, забезпечених на суму 8,636,500 дол., що у пересічному дає 6,340 дол. забезпечення на одного члена. Отож, хоч число нових членів зменшується, але пересічна сума забезпечення з кожним роком зростає.

Майно УНСоюзу зросло у 1987 на суму 3,291,437 дол. і осягнуло 60,552,299 дол. Сума членських вкладок дала 2,857,031 дол., а всі відсотки від інвестицій зросли на 12% і дали 6,677,173 дол. УНСоюз у минулому році виплатив членам — студентам понад 114,000 дол. стипендії та других 181,900 дол. науковим, громадським і молодечим організаціям. Належиться згадати пожертву Гарвардському Проєктові 1000-ліття Християнства в Україні у висоті 50,000 дол. У 1987 році та ще приобіцяно других 100,000 дол у наступних роках. Також виплачено Комісії голоду в Україні на закінчення праці суму 30,000 дол. УНСоюз також допомагає мистецьким одиницям, які концертують в Канаді і в Америці. Вже з помочі УНСоюзу скористали хори „Журавлі" і „Лемковина" з Польщі, „Чайка" з Австралії, а тепер приїздить ансамбль „Барвінок" з Бразилії і вона просила присутніх прийти на концерти і заохотити інших до участи.

На закінчення зборів перевибрана голова А. Гарас, просила присутніх секретарів і голів відділів не забувати про організаційну працю в 1988 році, щоб новими членами покрити нормальні членські втрати у відділах.

Збори закрито відспіванням „Не пора".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 20-го БЕРЕЗНЯ 1988 р.

Чикаґо, Ілл. Загальні збори 423 Відд. о год. 1-ій по пол. в домівці Суспільної Опіки при 2355 в. Чикаґо вул. Проситься членство взяти участь. — Юлія Назаревич, секр.